

Allmänna helgdagar, symboler m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet att antal motioner från den allmänna motionstiden 2000/01. Motionerna gäller frågor om allmänna helgdagar, flaggning m.m. Utskottet avstyrker samtliga motioner. Tre reservationer har lämnats.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	4
Den 6 juni som allmän helgdag	4
Motionerna	4
Bakgrund	5
Utskottets ställningstagande	7
Offentligt belöningsystem.....	7
Motionerna	7
Bakgrund	8
Utskottets ställningstagande	11
Flaggor i plenisalen, m.m.	11
Motionerna	11
Bakgrund	12
Användning av Europaflaggan	12
Utskottets ställningstagande	13
Reservationer.....	14
1. Den 6 juni som allmän helgdag (punkt 1).....	14
2. Offentligt belöningsystem (punkt 3).....	14
3. Europadagen som allmän flaggdag (punkt 5).....	15
Motioner från allmänna motionstiden	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Den 6 juni som allmän helgdag

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:K201, 2000/01:K206, 2000/01:K218, 2000/01:K226, 2000/01:K245 yrkande 1, 2000/01:K261, 2000/01:K276, 2000/01:K281 och 2000/01:K286.

Reservation 1 (m, kd, c, fp)

2. Nationalsången

Riksdagen avslår motion 2000/01:K245 yrkande 2.

3. Offentligt belöningsystem

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:K203, 2000/01:K259 och 2000/01:K299.

Reservation 2 (m, kd)

4. Flaggnings i och i anslutning till riksdagen

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:K207, 2000/01:K253 yrkande 1 och 2000/01:K311.

5. Europadagen som allmän flaggdag

Riksdagen avslår motion 2000/01:K253 yrkande 2.

Reservation 3 (fp)

6. Europaflaggan och EU-symbolen

Riksdagen avslår motion 2000/01:K340 yrkande 1.

Stockholm den 6 februari 2001

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp), Anders Bengtsson (s) och Carl-Erik Skårman (m).

Utskottets överväganden

Den 6 juni som allmän helgdag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner med yrkanden bl.a. om att den 6 juni bör göras till allmän helgdag.

Motionerna

I motion 2000/01:K201 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att göra den 6 juni till helgdagsafton. De flesta länders nationaldagar är helgdagar. Motionären föreslår att nationaldagen får status som helgdagsafton. Detta skulle ge medborgarna en möjlighet att bättre än i dag fira nationaldagen och svenska flaggans dag med familj och vänner.

I motion 2000/01:K206 av Kenneth Johansson och Birgitta Sellén (c) föreslås ett tillkännagivande om att göra nationaldagen till allmän helgdag. Den 6 juni är en historiskt och kulturellt viktig dag för Sverige. I en alltmer internationaliserad värld känns det, enligt motionärerna, angeläget att värna vårt nationella kulturarv och vår identitet. Nationaldagen bör göras till allmän helgdag för att markera dess betydelse för det svenska samhället och för alla som bor och verkar i vårt land. Av kostnadsskäl bör en annan arbetsfri dag upphöra.

I motion 2000/01:K218 av Rolf Gunnarsson (m) föreslås ett tillkännagivande om att den 6 juni blir helgdag. Det är, enligt motionären, dags att göra den 6 juni till helgdag i almanackan. En av helgdagarna annandag påsk och annandag pingst bör med lätthet kunna bytas mot vår nationaldag och även den 1 maj borde kunna komma i fråga att bytas mot den 6 juni.

I motion 2000/01:K226 av Mikael Oscarsson (kd) föreslås ett tillkännagivande om att göra Sveriges nationaldag den 6 juni till helgdag. I Norden har alla länder förutom Sverige helgdag på sin nationaldag. Det är, enligt motionären, hög tid att ändra på detta. För att finansiera detta får man överväga om någon annan helgdag måste bort, t.ex. trettondagen, annandag pingst eller första maj.

I motion 2000/01:K245 av Magnus Jacobsson (kd) föreslås ett tillkännagivande för regeringen dels om nationaldagsfirande (yrkande 1), dels om ett juridiskt erkännande av sången Du gamla du fria som Sveriges nationalsång (yrkande 2). Det finns, enligt motionären, ett behov av nationell samling. Det är viktigt att vi använder de nationella symboler som finns på ett sådant sätt att den nationella identiteten stärks för alla som bor i Sverige. Det vore önskvärt att göra den 6 juni till en allmän helgdag.

I motion 2000/01:K261 av Runar Patriksson (fp) föreslås ett tillkännagivande om att Sveriges nationaldag bör bli helgdag. Enligt motionären måste den 6 juni bli en helgdag och firas med värdighet.

I motion 2000/01:K276 av Per Unckel m.fl. (m) föreslås att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen om allmänna helgdagar (1989:253) i enlighet med vad som anförs i motionen. I en tid av stora förändringar och med ökande internationalisering är det angeläget att stärka den nationella identiteten. Ett nationaldagsfirande som är upplagt på lämpligt sätt kan motverka rasism och främlingsfientlighet. Det finns, enligt motionärerna, all anledning att göra nationaldagen till allmän helgdag. Av kostnads-skäl bör en annan arbetsfri dag upphöra när den 6 juni blir helgdag. Annandag pingst bör, enligt motionärerna, därför upphöra som arbetsfri dag.

I motion 2000/01:K281 av Birgitta Carlsson och Margareta Andersson (c) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Sveriges nationaldag till helgdag. För att göra det möjligt för fler svenskar att verkligen fira nationaldagen föreslår motionärerna att den görs till allmän helgdag.

I motion 2000/01:K286 av Henrik Westman (m) föreslås ett tillkännagivande om att göra nationaldagen till helgdag. I de flesta europeiska länder firas nationaldagen och den är en allmän helgdag i almanackan. Sverige bör också ta tillfället i akt och fira sin egen dag till nationens ära. För att inte utöka antalet röda dagar i almanackan kan man lämpligtvis ändra någon nu befintlig helgdag.

Bakgrund

Enligt 1 § lagen (1989:253) om allmänna helgdagar avses med allmän helgdag söndagar, däribland påskdagen och pingstdagen, samt nyårsdagen, trettondedag jul, första maj, juldagen och annandag jul, även när de inte infaller på en söndag, vidare långfredagen, annandag påsk, Kristi himmelfärdsdag, annandag pingst, midsommardagen och alla helgons dag.

I förarbetena (prop. 1988/89:114 s. 5) konstateras att flera funktioner är knutna till helgdagsbegreppet genom föreskrifter i olika författningar. Det gäller framför allt föreskrifter som reglerar när åtgärder skall vidtas och hur tiden skall beräknas när en förfallodag e.d. infaller på en söndag eller annan allmän helgdag. Som exempel nämns vidare att enligt 9 § semesterlagen (1977:480) gäller bl.a. att helgdagar normalt inte räknas som semesterdagar. Vidare framhålls i propositionen att vad som är allmän helgdag är av stor rättslig och samhällsekonomisk betydelse.

Med anledning av propositionen om allmänna helgdagar väcktes motioner med förslag om att nationaldagen skulle bli helgdag. Vid sin behandling av propositionen jämte motioner hänvisade utskottet (bet. 1988/89:KU29) till ett tidigare uttalande om att de gällande formerna för firandet av nationaldagen/svenska flaggans dag gav tillräckligt utrymme för att markera nationaldagens betydelse i det svenska samhället.

Frågan om nationaldagen som allmän helgdag har därefter behandlats av utskottet vid flera tillfällen. Vid riksmötet 1991/92 ansåg utskottet (bet. 1991/92:KU9), som var medvetet om att införande av ytterligare en helgdag bl.a. hade ekonomiska aspekter, att frågan på lämpligt sätt borde bli föremål för utredning.

Regeringen tillsatte i september 1993 en utredning med syfte att utreda förutsättningarna för att göra nationaldagen den 6 juni till helgdag. Enligt direktiven (dir. 1993:104) var det av vikt att utredningen särskilt studerade de ekonomiska konsekvenserna som inrättandet av en ny helgdag skulle få, såväl för den offentliga sektorn som för näringslivet och övriga delar av samhället. I utredarens uppdrag låg också att undersöka konsekvenserna, ekonomiska och andra, av att inrätta nationaldagen som helgdag på bekostnad av någon nu existerande allmän helgdag.

Utredaren föreslog i sitt betänkande (SOU 1994:58) att nationaldagen den 6 juni blir allmän helgdag samtidigt som annandag pingst upphör att vara helgdag. Utredaren hade kommit fram till denna slutsats dels genom att studera de ekonomiska konsekvenserna av ytterligare en helgdag, dels genom att beakta folkliga och kyrkliga traditioner. Sammanfattningsvis angav utredaren att om man införde nationaldagen som en helgdag, utan att ändra något annat, skulle det medföra ett årligt inkomstbortfall inom tillverkningsindustrin på omkring 0,3 % i genomsnitt. Bruttonationalprodukten skulle minska med mellan 0,2 och 0,3 %, dvs. mellan 3 och 4 miljarder kronor baserat på 1992 års produktion. Utredaren anförde att det inte kunde anses rimligt att i dagens ekonomiska läge införa ytterligare en helgdag. Om nationaldagen skall bli helgdag borde en befintlig helgdag tas bort eller flyttas. Som möjliga alternativ i utredningen diskuterades att första maj, trettondedag jul, Kristi himmelfärdsdag eller annandag pingst upphörde att vara helgdag. I valet mellan de aktuella helgdagarna fann utredaren, med beaktande av ekonomiska, teologiska och sociala aspekter, att annandag pingst var den helgdag som framstod som minst olämplig att ta bort.

I budgetpropositionen 1994/95:100 (bil. 3 s. 14) angav regeringen att tanken att göra nationaldagen till helgdag inte borde fullföljas.

Konstitutionsutskottet behandlade i betänkande 1995/96:KU11 motioner om nationaldagen som helgdag. Enligt utskottets mening gav de gällande formerna för firande av nationaldagen och svenska flaggans dag den 6 juni tillräckligt utrymme för att markera denna dags betydelse i det svenska samhället. Motionerna avslogs. Detta ställningstagande vidhölls vid behandlingen av motioner i ämnet i betänkandena 1997/98:KU9 (s. 5–6) och 1999/2000:KU18 (s. 5).

Av Nationalencyklopedin framgår följande. ”Du gamla, du fria” är en fosterländsk sång, allmänt använd som Sveriges nationalsång (ehuru inte officiellt antagen som sådan).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning att de gällande formerna för firande av nationaldagen och svenska flaggans dag den 6 juni ger tillräckligt utrymme för att markera denna dags betydelse i det svenska samhället. Motionerna K201, K206, K218, K226, K245 yrkande 1, K261, K276, K281 och K286 avstyrks.

Utskottet, som inte anser att det finns behov av ett juridiskt erkännande av ”Du gamla, du fria” som Sveriges nationalsång, avstyrker motion K245 yrkande 2.

Offentligt belöningssystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner med yrkanden bl.a. om en översyn av det offentliga belöningssystemet.

Motionerna

I motion 2000/01:K203 av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av och ett förslag till ett reformerat offentligt belöningssystem. Motionärerna framhåller att ordnar i alla tider har varit ett sätt för en stat att belöna sina medborgare för viktiga och betydelsefulla insatser. I modern tid har dock ordnar inneburit att en enskild medborgare erhållit bevis för statens tacksamhet. Det finns många medborgare i vårt land som gör förtjänstfulla insatser för riket. Att ge dem ett offentligt erkännande är viktigt. I Sverige togs möjligheten för rikets statschef att utdela ordnar bort i och med den nya grundlagen. Den socialdemokratiska majoriteten ansåg att ordensväsendet var ett förlegat och odemokratiskt belöningssystem som tillhörde det förgångna. Det märkliga i sammanhanget var dock att utländska medborgare inte ansågs omfattas av de socialistiska jämlikhetssträvandena. Ordnar delas fortfarande ut till medborgare i andra länder. Den andra underligheten är, enligt motionärerna, att de tidigare ordnarna ersattes av ett medaljssystem. Förtjänta svenska medborgare får i dag av konungen medaljer av olika slag. Enligt motionärerna kompletterar ordnarna och medaljerna varandra men har olika uppgifter att fylla i ett integrerat offentligt belöningssystem. Behovet för statsmakten att visa uppskattning finns således kvar, samtidigt som formerna för detta är minst sagt torftiga. Motionärerna anser att vi nu bör ta steget fullt ut och återigen förläna även svenska medborgare de kungliga ordnarna. I dag finns i princip endast två kungliga ordnar kvar. Det är den förnämsta av dem alla, Serafimerorden, som i princip endast tilldelas medlemmar av kungliga familjer och prominenta statschefer. Den andra är Nordstjärneorden, som delas ut i ”parti och minut” på svenska statsbesök och vid statsbesök i riket. De två andra ordnarna, den välkända Vasaor-

den och den mindre kända Svärdsorden, som i princip endast gavs till officerare, avskaffades helt 1975. Dessa ordnar bör återupprättas. Enligt motionärerna bör en översyn göras med anlitan av historisk expertis. Därefter bör ett förslag framläggas till ett återinförande av ett offentligt belöningsystem, som också bör avse svenska medborgare.

I motion 2000/01:K259 av Chatrine Pålsson och Ingemar Vänerlöv (kd) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av det offentliga belöningsystemet. Det är enligt motionärerna lätt att förstå oviljan mot ordensväsendet och förståeligt att man valde att lägga ordensväsendet i vila. Men 26 år har gått sedan dess. Internationellt används medaljer som bevis på uppskattning för mindre insatser av enskild karaktär och ordnar används som bevis på uppskattning för större insatser för samhället. En orden är bara en annan sorts medalj, som markerar skillnad i insats. Det svenska belöningsystemet borde i konsekvensens namn ligga i linje med det internationella systemet, ett förhållande som också talar emot en total vila för ordensväsendet. Att staten faktiskt har ett behov av att visa uppskattning för större insatser för samhället visas exempelvis genom att regeringen något inkonsekvent förlämnar professors titel. En utredning som omfattar hela det offentliga belöningsystemet bör, enligt motionärerna, tillsättas för att pröva om tiden är de svenska riddarordnarna mogna.

I motion 2000/01:K299 av Ingemar Vänerlöv och Chatrine Pålsson (kd) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av åtgärder mot utbredningen av illegitima riddarordnar (yrkande 1) och att riksdagen beslutar att uppdraga åt Kungl. Maj:ts Orden att fastställa en officiell lista över vilka riddarordnar som i Sverige skall betraktas som legitima respektive illegitima (yrkande 2). Reglerna för vad som är en äkta riddarorden är hårt begränsade. En legitim andlig riddarorden kan i princip bara stiftas eller återupplivas av en religiös ledare, som påven. En legitim världslig riddarorden kan bara stiftas eller återupplivas av en statschef. Det finns enligt motionärerna många samfund med välgörenhet på programmet som utger sig för att vara en äkta riddarorden men hänvisar till en historiebeteckning som inte kan styrkas med samtida dokument. Därför har dessa status som illegitim riddarorden. Enligt motionärerna bör regeringen agera mot utbredningen av illegitima ordnar och bärandet av heders-tecken av tvivelaktig karaktär. Motionärernas förslag är att uppdraga åt Kungl. Maj:ts Orden, som besitter den största sakkunskapen i landet vad gäller riddarordnar, att fastställa en lista som ges officiell status över vilka riddarordnar som i Sverige skall betraktas som legitima respektive illegitima.

Bakgrund

Det svenska ordensväsendet reformerades år 1975. Då upphörde möjligheten att tilldela svenska medborgare ordensutmärkelse (se prop. 1973:91, KU27). Av Kungl. Maj:ts ordenskungörelse (1974:768) framgår att utländsk statschef eller därmed jämställd kan tilldelas utmärkelse inom Kungl. Serafimerorden och att utländsk medborgare eller statslös bosatt utom riket kan tilldelas ut-

märkelse inom Kungl. Nordstjärneorden på grund av personliga insatser för Sverige eller för svenskt intresse.

Det finns fyra svenska riddarordnar, nämligen Serafimer-, Svärds-, Nordstjärne- och Vasaordnarna. Som sammanfattande beteckning brukar användas Kungl. Maj:ts orden. Serafimerorden består av endast en klass och var tidigare avsedd som belöning ”för dem, vilka genom sina tjänster till Konung och fädernesland gjort sig högst förtjänta och således blivit värdiga att beklåda rikets högsta ämbeten”. Serafimerorden kan ges till utländsk statschef eller därmed jämställd samt medlemmar av det svenska kungahuset. Tidigare gällde att de svenska Serafimeriddarnas antal inte fick överstiga 32. Inom denna orden finns alltsedan tillkomsten en Serafimermedalj, tidigare avsedd att förlänas ”personer som gjort sig synnerligen förtjänta genom verksam vård om fattiga”.

Svärdsorden utdelas inte längre. Den var avsedd som en belöning ”för gagnande och långvarig verksamhet” inom krigsmakten. Inom Svärdsorden fanns fem grader, ett Svärdstecken för underofficer och en Svärdsmedalj för manskap.

Nordstjärneorden var tidigare avsedd som belöning ”för medborgerliga förtjänster, för ämbets- eller tjänstemannagärning, för vetenskaper, vittra, lärda och nyttiga arbeten samt för nya och gagneliga inrättningar”. Den kan numera förlänas utländsk medborgare på grund av personliga insatser för Sverige eller för svenskt intresse. Inom Nordstjärneorden finns fem grader.

Vasaorden slutligen var avsedd som belöning ”för förtjänster om jordbruk, bergshantering, konst, handel, industri, hantverk och undervisning, för nyttiga skrifter i dessa ämnen samt för väl förrättade allmänna värv och uppdrag”. Inom Vasaorden fanns fem grader samt ett Vasatecken och en Vasamedalj. I likhet med Svärdsorden utdelas inte längre Vasaorden.

Antalet innehavare av Svärds-, Nordstjärne- och Vasaordnarna, som är svenska medborgare, var 1992 omkring 15 000. Nordstjärneorden delas årligen ut till 200–300 utländska medborgare.

För närvarande gäller följande i fråga om medaljer: H.M. Konungen delar ut fem medaljer. Serafimermedaljen delas ut till personer som genom humanitär eller allmänt samhällsgagnande gärning gjort sig synnerligen förtjänta. Denna medalj, som förekommer i en storlek, utdelas mycket sparsamt. H.M. Konungens medalj utdelas som särskild utmärkelse för framstående insatser inom Sverige eller inom hovet för lång och trogen tjänst. Denna medalj finns i flera storlekar och med olika bandfärg. Litteris et Artibus, som finns i förgyllt silver i en storlek, förlänas för litterära och konstnärliga förtjänster till i genomsnitt fyra–sex personer om året. Prins Eugen-medaljen, som finns i en storlek i förgyllt silver, tilldelas konstnärer och enligt bestämmelserna får högst tre medaljer om året tillfalla svenskar och högst en medalj om året medborgare i vart och ett av de nordiska länderna. Prins Carl-medaljen, i en storlek i förgyllt silver, utdelas till högst en person om året för särskilt gagnande nationell eller internationell humanitär verksamhet. – Medaljärendena handhas av Riksmarskalksämberet.

De statliga medaljer som kommer i fråga är bl.a. utmärkelsen För nit och redlighet i rikets tjänst, som enligt huvudregeln tilldelas den som varit anställd i staten minst 30 år. Utmärkelsen kan efter den anställdes önskan ges som konstglas, medalj eller ur; alla med inskription. Medaljen Illis Quorum meruere labores har kommit att förlänas som erkänsla för personliga insatser för kulturella, vetenskapliga och andra allmännyttiga ändamål. Medaljen förekommer i guld i fyra storlekar och förlänas endast ett fåtal personer varje år. Medaljen För medborgerlig förtjänst var under en tid främst avsedd för kommunala förtroendemän men har också delats ut som belöning för mer allmänna samhällsinsatser. Denna medalj förekommer i guld i fyra storlekar och i silver i en storlek. Även denna medalj har endast delats ut till ett fåtal personer om året. Vidare utdelas medaljen För berömliga gärningar till personer som genom rådighet och stort personligt mod räddar livet på en människa i livsfara. Den finns i guld i två storlekar och i silver i en storlek. Sedan 1944 har den delats ut vid 18 tillfällen. Slutligen skall nämnas medaljen För omsorgsfull renvård som förlänas företrädare för renskötseln och har delats ut två gånger under 1980-talet. Den förekommer i guld i en storlek och i silver i en storlek.

Riksdagen har sedan år 1986 återkommande avslagit motioner om ett reformerat ordens- och medaljväsende samt vissa andra frågor rörande det offentliga belöningssystemet. Vid utskottets behandling under riksmötet 1992/93 av motioner med bl.a. samma syfte som de nu aktuella, lämnade utskottet (bet. 1992/93:KU7) en ingående redovisning för det nuvarande ordensväsendet och den reformering härav som skedde år 1975. I betänkandet redogjordes också för riksdagens tidigare ställningstaganden i frågan. Utskottet erinrade om att 1975 års reformering av det svenska belöningssystemet föregicks av ett grundligt beredningsarbete och att konstitutionsutskottet (bet. KU 1973:27) framhöll att det belöningssystem som då tillämpades återspeglade en gången tids samhällssyn genom att ge uttryck för värderingar av samhällsinsatser enbart med hänsyn till tjänsteställning. Vidare framhölls att ordnarna inte kunde anses fylla sin uppgift när det gällde att belöna viktiga samhällsinsatser. Reformen stöddes också av de personalorganisationer som företrädde det övervägande antalet statsanställda. Det argument som låg till grund för reformen hade enligt utskottets mening fortfarande viss tyngd. Mot denna bakgrund borde enligt utskottet en översyn av det offentliga belöningssystemet avvaktas intill dess det tydligare visats att ett mer utvecklat belöningssystem skulle kunna fylla sin uppgift. Mot bakgrund av det anförda avstyrkte utskottet motionerna.

Detta ställningstagande har sedan upprepats vid utskottets behandling av denna fråga under 1990-talet (se 1993/94:KU4, 1994/95:KU16, 1997/98:KU9, 1999/2000:KU18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att de argument som bar upp 1975 års reform alltså är giltiga. Utskottet avstyrker motionerna K203 och K259. Även motion K299 avstyrks.

Flaggor i plenisalen, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner med yrkanden bl.a. om flaggning i riksdagens plenisal och om EU-flaggning.

Motionerna

I motion 2000/01:K207 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) föreslås att riksdagen beslutar om sådant flaggarrangemang i plenisalen att den svenska flaggan placeras i anslutning till talarstolen i enlighet med vad som anförs i motionen. Kammarens talarstol är ett ofta förekommande inslag i medierna då debatter och viktiga samhällsfrågor från Sveriges riksdag skall refereras. I många länders parlament finns nationens flagga nära talarstolen. Det vore, enligt motionären, en fördel om man varje gång ett inslag från kammarens talarstol visades direkt kunde se att det var från Sveriges riksdag. Motionären föreslår därför att det vid kammarens talarstol sätts upp en svensk flagga.

I motion 2000/01:K253 av Helena Bargholtz och Karin Pilsäter (fp) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs *dels* om EU-flaggning under Sveriges ordförandeskap i EU (yrkande 1), *dels* om att Europadagen den 9 maj bör göras till allmän flaggdag (yrkande 2). Med början det halvår då Sverige är ordförandeland i EU bör, enligt motionärerna, EU-flaggan vaja från alla officiella byggnader tillsammans med den svenska flaggan. I alla andra EU-länder är det regel snarare än undantag att EU-flaggan finns på offentliga byggnader såsom kungliga slottet, regeringsbyggnader, parlamentsbyggnader osv. Enligt motionärerna bör riksdagen likaså besluta om att Europadagen den 9 maj görs till allmän flaggdag.

I motion 2000/01:K311 av Lars Björkman och Elizabeth Nyström (m) föreslås att riksdagen beslutar i fråga om plenisalens talarstol och flaggan i enlighet med vad som i motionen anförs. Vid rapportering från EU-parlamentet och andra internationella organ kan man ofta se en nationsskylt, SWEDEN, medan den svenska flaggan, vår främsta nationalsymbol mer sällan exponeras i dessa sammanhang. I den svenska riksdagen finns numera, efter initiativ från några moderater, fanan upphängd i plenisalens fond. Den är dock inte så placerad att den framträder när medierna sänder ut bilder på någon ledamot eller regeringsföreträdare eller ens när Hans Majestät Konungen använder riksdagens talarstol. En stark nationell förankring är en

viktig förutsättning för den som med kraft skall kunna företräda sitt eget land i internationella sammanhang. Det är, enligt motionärerna, därför viktigt att vi i Sverige på alla områden medvetet odlar och stärker vår nationalkänsla. Det fortsatta arbetet att stärka nationalismen kan och bör inledas i Sveriges riksdag, och en möjlig väg är enligt motionärerna att förse riksdagens talarstol med inskriptionen SVERIGES RIKSDAG, och samtidigt placera en svensk flagga så att den naturligt inramar talaren och samtidigt hamnar inom TV-kamerornas fokus när sändningar från kammaren pågår.

I motion 2000/01:K340 av Lars Tobisson (m) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad användning av Europaflaggan och EU-symbolen i offentliga sammanhang (yrkande 1). Europaflaggan med tolv gula stjärnor på blå botten blev symbol för Europarådet 1955. Sedan 1986 fyller den samma roll för det samarbete som nu bedrivs inom EU. Flagging och annat utnyttjande av symbolen får ses som uttryck för den samhörighet som växer sig allt starkare mellan medborgarna i europeiska länder. Sverige är utan tvivel det EU-land där Europa-symbolen förekommer mest sparsamt. Även i en atlantisk nation som Storbritannien ser man oftare Europaflaggan såväl utanför som i både offentliga och privata byggnader. Enligt motionären vore det naturligt om staten går före med gott exempel och låter berörda myndigheter flagga på offentliga byggnader med både den svenska flaggan och Europaflaggan.

Bakgrund

Från riksdagens EU-upplysning har utskottet vid behandlingen av motioner med yrkanden liknande de nu aktuella (bet. 1999/2000:KU18) inhämtat följande.

Användning av Europaflaggan

Det finns inga särskilda EU-regler som styr användningen av Europaflaggan utan flaggan kan användas inom ramen för de eventuella begränsningar som nationell lagstiftning uppställer. Det finns ingen svensk lagstiftning som reglerar användningen av Europaflaggan. Riksdagen och regeringen flaggar med Europaflaggan vid *officiella* besök från någon av EU:s institutioner.

Utskottet behandlade i betänkande 1999/2000:KU18 bl.a. en motion i vilken begärdes ökad användning av Europaflaggan och EU-symbolen i offentliga sammanhang. Utskottet konstaterade att det finns EU-regler som slår fast att bidragsmottagare på olika sätt är skyldiga att informera om att finansiellt stöd erhållits från gemenskapen. Beträffande användningen av EU-flaggan konstaterade utskottet att det inte finns några särskilda EU-regler och inte heller några nationella regler. Utskottet ville i sammanhanget framhålla att någon plikt att flagga med svenska flaggan för närvarande inte föreligger för statliga myndigheter och institutioner utanför Försvarsmakten. Varje civil myndighet får själv utifrån praktiska och andra överväganden avgöra i vilken utsträckning seden att flagga på de allmänna flaggdagarna lämpligen kan upprätthållas.

las (se prop. 1981/82:109 s. 12). Enligt utskottet borde flaggningen på statliga byggnader även i fortsättningen avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva. Motionen avstyrktes. I betänkandet behandlade utskottet även några motioner i vilka föreslogs att den svenska flaggan skulle placeras mer centralt i riksdagens plenisal, t.ex. i anslutning till talarstolen samt några motioner i vilka framfördes önskemål om placering av en EU-flagga i plenisalen samt att EU-flaggan skulle användas i anslutning till riksdagsbyggnaderna. Utskottet ansåg att det fick ankomma på talmannen att besluta om utsmyckningen av plenisalen och om flaggningen i och i anslutning till Riksdagshuset. Motionerna avstyrktes.

Utskottets ställningstagande

När det gäller flaggning i och i anslutning till riksdagens byggnader anser utskottet att sådana frågor lämpligast behandlas av talmannen t.ex. i samråd med riksdagsstyrelsen. Utskottet avstyrker motionerna K207, K253 yrkande 1 och K311.

Utskottet, som inte anser att Europadagen den 9 maj bör göras till allmän flaggdag, avstyrker motion K253 yrkande 2.

I fråga om de yrkanden som framförs i motion K340 yrkande 1 vidhåller utskottet sitt tidigare ställningstagande att flaggning på statliga byggnader även i fortsättningen bör avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva. Motionen avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Den 6 juni som allmän helgdag (punkt 1)

av Per Unckel (m), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp) och Carl-Erik Skårman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2000/01:K201, 2000/01:K206, 2000/01:K218, 2000/01:K226, 2000/01:K245 yrkande 1, 2000/01:K261, 2000/01:K276, 2000/01:K281 och 2000/01:K286.

Ställningstagande

Enligt utskottets mening bör nationaldagen ges ett större symbolvärde än vad den har i dag. Utskottet delar därför flera motionärers uppfattning att nationaldagen bör göras till allmän helgdag. Samtidigt bör annandag pingst upphöra att vara allmän helgdag. Med bifall till motionerna K201, K206, K218, K226, K245 yrkande 1, K261, K276, K281 och K286 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Offentligt belöningsystem (punkt 3)

av Per Unckel (m), Ingvar Svensson (kd), Inger René (m), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m) och Carl-Erik Skårman (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2000/01:K203 och 2000/01:K259 samt 2000/01:K299 delvis.

Ställningstagande

Vid den reform av det svenska ordensväsendet som genomfördes 1975 upphörde möjligheten att tilldela svenska medborgare ordensutmärkelser. Utskottet anser att erfarenheterna sedan 1975 talar för att det finns ett behov av ett mer nyanserat offentligt belöningsystem än det nuvarande. Av betydelse i sammanhanget är de ökade internationella kontakterna. Ett officiellt ordensväsende som omfattar egna medborgare finns i nästan alla övriga länder i Europa. Enligt utskottets mening finns det sålunda anledning att göra en översyn av det nuvarande belöningsystemet och utreda om detta fyller statens behov av att på ett tillfredsställande sätt kunna hedra och belöna personer som på olika sätt gjort särskilt förtjänstfulla insatser. Med bifall till motionerna K203 och K259 samt med anledning av motion K299 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Europadagen som allmän flaggdag (punkt 5)

av Helena Bargholtz (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Riksdagen beslutar att den 9 maj blir allmän flaggdag. Riksdagen bifaller därmed motion 2000/01:K253 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt utskottet bör riksdagen, med bifall till motion K253 yrkande 2, besluta att Europadagen den 9 maj blir allmän flaggdag.

Motioner från allmänna motionstiden

2000/01:K201 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra den 6 juni till helgdagsafton.

2000/01:K203 av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översyn av och ett förslag till ett reformerat offentligt belöningsystem.

2000/01:K206 av Kenneth Johansson och Birgitta Sellén (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra nationaldagen till allmän helgdag.

2000/01:K207 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen beslutar om sådant flaggarrangemang i plenisalen att den svenska flaggan placeras i anslutning till talarstolen i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:K218 av Rolf Gunnarsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den 6 juni blir helgdag.

2000/01:K226 av Mikael Oscarsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Sveriges nationaldag den 6 juni till helgdag.

2000/01:K245 av Magnus Jacobsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationaldagsfirande,
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett juridiskt erkännande av sången ”Du gamla du fria” som Sveriges nationalsång.

2000/01:K253 av Helena Bargholtz och Karin Pilsäter (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om EU-flaggning under Sveriges ordförandeskap i EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Europadagen den 9 maj bör göras till allmän flaggdag.

2000/01:K259 av Chatrine Pålsson och Ingemar Vänerlöv (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av det offentliga belönings-systemet.

2000/01:K261 av Runar Patriksson (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sveriges nationaldag bör bli helgdag.

2000/01:K276 av Per Unckel m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagen om allmänna helgdagar (1989:253) i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:K281 av Birgitta Carlsson och Margareta Andersson (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra Sveriges nationaldag till helgdag.

2000/01:K286 av Henrik Westman (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra nationaldagen till helgdag.

2000/01:K299 av Ingemar Vänerlöv och Chatrine Pålsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av åtgärder mot utbredningen av illegitima riddarordnar.

2. Riksdagen beslutar att uppdra åt Kungl. Maj:ts Orden att fastställa en officiell lista över vilka riddarordnar som i Sverige skall betraktas som legitima respektive illegitima.

2000/01:K311 av Lars Björkman och Elizabeth Nyström (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen beslutar i fråga om plenisalens talarstol och flaggan i enlighet med vad som i motionen anförs.

2000/01:K340 av Lars Tobisson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad användning av Europaflaggan och EU-symbolen i offentliga sammanhang,